

Kommunstyrelsen

Svar på remiss – Betänkandet Värdet av vinden – Kompensation, incitament och planering för hållbar fortsatt utbyggnad av vindkraften (SOU 2023:18)

Förslag till beslut

Kommunledningskontorets förslag till yttrande antas som Eskilstuna kommuns svar över remissen Betänkandet Värdet av vinden - Kompensation, incitament och planering för hållbar fortsatt utbyggnad av vindkraften (SOU 2023:18).

Sammanfattning

Eskilstuna kommun har fått utredningen Värdet av vinden - Kompensation, incitament och planering för en hållbar fortsatt utbyggnad av vindkraften, SOU 2023:18, på remiss. Utredningen föreslår ersättning på flera nivåer; intilliggande fastigheter ska kunna få sina fastigheter inlösta av vindkraftsbolaget, närboende ska kunna få en andel av intäkter från verk i närheten, kommuner ska kunna kräva att lokalsamhället får del av intäkterna (likt dagens bygdepeng) och ha uppföljnings- och administrativt ansvar för dessa medel. Slutligen menar utredningen att det är helt nödvändigt att hitta system för att även ersätta kommuner för vindkraftsetableringar. Denna del har inte legat inom uppdrag för utredningen och istället uppmanar man regeringen att skyndsamt utreda detta.

Eskilstuna kommun är positiv till förslagen som rör ersättning till intilliggande fastigheter och närboende. Däremot är kommunen mer tveksam till att gå in och ha ett uppföljnings- och administrativt ansvar för finansiering till lokalsamhället utan förordar att dagens bygdepengssystem blir kvar men tvingande för vindkraftsbolagen. Kommunen ställer sig också bakom förslaget att skyndsamt utreda möjligheten till en ersättning till kommunen exempelvis likt den fastighetsskatt som finns i Norge och Finland.

Ärendebeskrivning

Regeringen tillsatte den 7 april 2022 utredningen om stärkta incitament för utbyggd vindkraft, SOU 2023:18, med syfte att få förslag på åtgärder för att öka vindkraften i Sverige. Fokus för utredningen har varit att föreslå incitament för att få fler kommuner som tillstyrker vindkraftsetableringar. Utredningen har fått begränsningar i sitt uppdrag genom att regeringen först avgränsade möjligheter till ersättning till kommuner via någon slags skatteuttag och sedan i nästa steg ett förtydligande att ersättning bara kan komma från vindkraftsbolagen.

Utredningens slutsatser när det gäller kommunen är att tillräckliga incitament för att väsentligt öka kommunernas tillstyrkan bara kan uppnås genom att land- och havsbaserad vindkraft i kommunen ger en intäkt. En sådan intäkt menar utredningen, kan bara åstadkommas genom statlig finansiering eller beskattning. Inget av de alternativen är dock, utifrån utredningens direktiv, möjliga att föreslå. Frågan om kommuners incitament måste därför skyndsamt utredas inom Regeringskansliet anser utredarna.

Förslagen på åtgärder sammanfattas nedan:

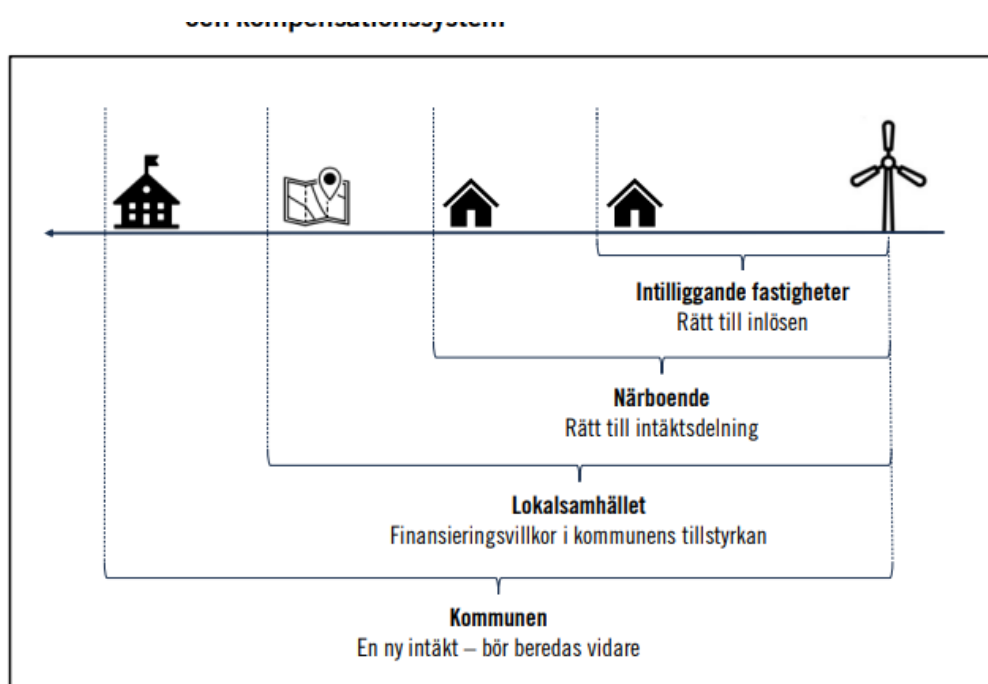

Illustration: Incitamentsutredningen.

Ägare av intelligande fastigheter (inom sex gånger ett landbaserat vindkraftverks totalhöjd) ska, för att skapa en grundtrygghet vid projektering, få rätt till inlösen. Dessa ska, inom ett år från det att verket satts i drift, kunna begära att vindkraftsparkens tillståndshavare löser in deras fastighet. Ersättningen ska motsvara vad fastigheten hade varit värd, om parken inte hade uppförts. Utredarna föreslår att reglerna ska gälla för vindkraftverk vars tillstånd enligt miljöbalken vinner laga kraft efter den 31 maj 2023. Detta för att inte förändra spelreglerna i efterhand för parker vars investeringsbeslut redan är fattade.

Närboende (den som äger en bostadsbyggnad inom tio gånger ett landbaserat vindkraftverks totalhöjd) ska varje år under verkets livstid få rätt till en andel av verkets intäkt (intäktsdelning). Storleken på andelen ska bero på hur långt ifrån verket byggnaden ligger.

För lokalsamhället (föreningsliv, lokalt näringsliv, infrastruktur samt natur- och kulturmiljöer runt vindkraftsparken) ska kommunen kunna förena sitt beslut att säga ja

till en vindkraftspark med ett finansieringsvillkor. En andel av parkens intäkter ska då varje år gå till lokalsamhällets utveckling. Förslaget gäller både land- och havsbaserade parker.

Vindkraft ska betraktas som en del av den kommunala energiplaneringen anser utredningen som också förordar att lagen om kommunal energiplanering ska ges en roll som ett sammanhållande ramverk för denna planering. För att åstadkomma detta föreslås att Energimyndigheten ska ta fram en tydliggörande vägledning för hur lagen bör tillämpas i dagens förhållanden. Utredningen föreslår samtidigt att ett tillfälligt ekonomiskt stöd införs under åren 2024–2027 för att stärka kommunernas förmåga till energiplanering, med fokus på planering av utbyggd fossilfri elproduktion.

Eskilstuna kommun har, baserat på underlag från tidigare planeringsbidrag, pekat ut områden i översiktsplanen som är lämpliga för prövning av vindkraft med hänsyn. Ett av dessa områden har prövats av miljöprövningsdelegationen och fått tillstånd med kommunens tillstyrkan, ett annat ska nu starta sin ansökningsprocess.

Eskilstuna kommun ser positivt på förslaget om att närboende och intilliggande fastigheter ska få olika typer av ersättning och möjlighet att kräva inlösen från den som etablerar i enlighet med den modell som föreslås. Ersättningen baseras på byggnadens avstånd till kraftverken.

När det gäller det förslag som handlar om att reglera det system som idag kallas för bygdepeng (bidrag till lokalsamhället) som betalas av vindkraftsetableraren till olika föreningar på orten så ser kommunen en hel del svårigheter, inte minst i att komma in och vara en kravställare i ett senare skede om avtalet mellan föreningar och bolaget inte fungerar. Eskilstuna kommun förordar att dagens system bibehålls och det är ett avtal mellan vindparksägaren och lokala föreningar, utan kommunens inblandning.

Eskilstuna kommun delar också utredningens uppmaning till regeringen att skyndsamt utreda möjligheten att hitta en modell som ger kommunen en ekonomisk fördel av vindkraftsparker, exempelvis enligt modellen i Norge och Finland där bolagen betalar en kommunal fastighetsskatt för verken.

Eskilstuna kommun har arbetat med översiktsplanen som verktyg för att peka ut platser som är lämpliga för prövning och det har fungerat bra. Lagen om kommunal energiplanering är omodern och behöver uppdateras. Det vore en fördel om kommunens ansvar för att möjliggöra mer elproduktion förtydligas men när det gäller vindkraft så handlar det om markanvändning och då är översiktsplanen det dokument som bedöms fungera bäst. Ett planeringsbidrag och ett särskilt uppdrag till Regionen om vindkraftsmöjligheter inom hela området ser kommunen positivt på. Mycket har hänt på området, inte minst höjder på verk och annan kunskap som kommit fram under åren och ett nytt planeringsunderlag behövs framöver. Kommunen vill också lyfta fram försvarets roll och kunskap om vindkraftens effekt på försvarsförmågan eftersom olika länder verkar bedöma detta olika. Här vore det bra att få en samsyn.

Kommunledningskontoret

Tommy Malm
Kommundirektör

Kristina Birath
Miljö- och samhällsbyggnadsdirektör

Beslutet skickas till:
Närings- och klimatdepartementet

Klimat- och näringslivsdepartementet

Eskilstuna kommuns yttrande över Betänkandet Värdet av vinden – Kompensation, incitament och planering för hållbar fortsatt utbyggnad av vindkraften (SOU 2023:18)

- Eskilstuna kommun ser positivt på förslaget om att närboende och intilliggande fastigheter ska få olika typer av ersättning och möjlighet att kräva inlösen från den som etablerar i enlighet med den modell som föreslås. Ersättningen baseras på byggnadens avstånd till kraftverken.
- När det gäller det förslag som handlar om att reglera det system som idag kallas för bygdepeng (bidrag till lokalsamhället) som betalas av vindkraftsetableraren till olika föreningar på orten så ser kommunen en hel del svårigheter, inte minst i att komma in och vara en kravställare i ett senare skede om avtalet mellan föreningar och bolaget inte fungerar. Eskilstuna kommun förordar att dagens system bibehålls och det är ett avtal mellan vindparksägaren och lokala föreningar, utan kommunens inblandning.
- Eskilstuna kommun delar också utredningens uppmaning till regeringen att skyndsamt utreda möjligheten att hitta en modell som ger kommunen en ekonomisk fördel av vindkraftsparker, exempelvis enligt modellen i Norge och Finland där bolagen betalar en kommunal fastighetsskatt för verken.
- Eskilstuna kommun har arbetat med översiktsplanen som verktyg för att peka ut platser som är lämpliga för prövning och det har fungerat bra. Lagen om kommunal energiplanering är omodern och behöver uppdateras. Det vore en fördel om kommunens ansvar för att möjliggöra mer elproduktion förtydligas men när det gäller vindkraft så handlar det om markanvändning och då är översiktsplanen det dokument som bedöms fungera bäst.
- Eskilstuna ser positivt på ett planeringsbidrag till kommunen samt till förslaget om ett särskilt uppdrag till regionen om att kartlägga vindkraftsmöjligheter inom hela området. Mycket har hänt på området, inte minst höjder på verk och annan kunskap som kommit fram under åren och ett nytt planeringsunderlag behövs i kommande arbete med översiktsplanen. Kommunen vill också lyfta

fram försvarets roll och kunskap om vindkraftens effekt på försvarsförmågan eftersom olika länder verkar bedöma detta olika. Här vore det bra att få en samsyn.

ESKILSTUNA KOMMUN

Klimat- och näringslivsdepartementet
Miljöprövningsenheten
Departementsråd
Lars Bryntesson
08-405 82 78

Betänkandet Värdet av vinden - Kompensation, incitament och planering för hållbar fortsatt utbyggnad av vindkraften (SOU 2023:18)

Remissinstanser

Affärsverket svenska kraftnät
Arise
Arjeplogs kommun
Bergs kommun
Borås stad
Boverket
Bygdegårdarnas riksförbund
Domstolsverket
Ekomodernisterna
Energiföretagen Sverige
Energimarknadsinspektionen
Eolus Vind
Eskilstuna kommun
Eslövs kommun
Fagersta kommun
Falkenbergs kommun
Fastighetsägarnas riksförbund
Finspångs kommun
Folkets hus och parker
Fortifikationsverket
Friluftsförbundet
Föreningen Rättvisa Vindar i Norra Östergötland
Föreningen Svenskt Landskapsskydd

Föreningen Sveriges Vatten- och vindkraftskommuner och –regioner
Företagarna
Försvarets materielverk
Försvarets radioanstalt
Försvarsmakten
Förvaltningsrätten i Stockholm
Gävle kommun
Göteborgs kommun
Göteborgs universitet
Havs- och vattenmyndigheten
Hela Sverige ska leva
Herrljunga kommun
Holmen
Hörby kommun
IKEM
Industrikommunerna
Institutet för Näringslivsforskning
Integritetsskyddsmyndigheten
Jernkontoret
Jämtkraft AB
Karlskrona kommun
Klimatkommunerna
Konjunkturinstitutet
Konkurrensverket
Kungl. Skogs- och Lantbruksakademien
Kungl. Tekniska högskolan
Kungsbacka kommun
Lantbrukarnas riksförbund
Lantmäteriet
Ljusdals kommun
Lomma kommun
Luleå kommun
Luleå tekniska universitet
Länsstyrelsen i Blekinge län
Länsstyrelsen i Gävleborgs län
Länsstyrelsen i Jämtlands län
Länsstyrelsen i Kalmar län
Länsstyrelsen i Norrbottens län
Länsstyrelsen i Skåne län

Länsstyrelsen i Uppsala län
Länsstyrelsen i Västerbottens län
Länsstyrelsen i Västra Götalands län
Länsstyrelsen på Gotland
Malmö stad
Malung-Sälens kommun
Mellansvenska handelskammaren
Naturvårdsverket
Norrbottens kommuner
Northvolt
Ockelbo kommun
Orsa kommun
OX2
Pajala kommun
Piteå kommun
RWE Renewables Sweden AB
Ragunda kommun
Regelrådet
Region Blekinge
Region Gotland
Region Stockholm
Region Västerbotten
Renägarförbundet
Riksantikvarieämbetet
Riksdagens ombudsmän
Sametinget
SCA
Skatteverket
SKGS
Skurups kommun
SmåKom
Sotenäs kommun
SR Energy
Statens energimyndighet
Statens jordbruksverk
Statskontoret
Stora Enso
Svea hovrätt (mark- och miljööverdomstolen)
Sveaskog

Svensk Vindenergi
Svensk Vindkraftsförening
Svenska Kyrkan
Svenska Naturskyddsföreningen
Svenska Samernas Riksförbund
Svenskt Näringsliv
Sveriges geologiska undersökning
Sveriges Hembygdsförbund
Sveriges Kommuner och Regioner
Sveriges ornitologiska förening – Birdlife Sverige
Söderhamns kommun
Södra
Teknikföretagen
Tekniska verken i Linköping AB
Tillväxtverket
Timrå kommun
Trelleborgs kommun
Umeå tingsrätt (mark- och miljödomstolen)
Umeå universitet
Uppsala universitet
Uppvidinge kommun
Vattenfall AB
Villaägarnas riksförbund
Våra gårdar
Vårvind ekonomisk förening
Världsnaturfonden WWF
Värmdö kommun
Västerås kommun
Västra Götalandsregionen
Västsvenska handelskammaren
Växjö tingsrätt (mark- och miljödomstolen)
Wpd Scandinavia
Ånge kommun
Ödeshögs kommun
Örnsköldsviks kommun

Remissvaren ska ha kommit in till Klimat- och näringslivsdepartementet **senast den 11 september 2023**. Svaren bör lämnas per e-post till kn.remissvar@regeringskansliet.se och med kopia till lars.bryntesson@regeringskansliet.se. Ange diarienummer KN2023/03016 och remissinstansens namn i ämnesraden på e-postmeddelandet.

Svaret bör lämnas i två versioner: den ena i ett bearbetningsbart format (t.ex. Word), den andra i ett format (t.ex. pdf) som följer tillgänglighetskraven enligt lagen (2018:1937) om tillgänglighet till digital offentlig service. Remissinstansens namn ska anges i namnet på respektive dokument.

Remissvaren kommer att publiceras på regeringens webbplats.

I remissen ligger att regeringen vill ha synpunkter på förslagen eller materialet i betänkandet. **Myndigheter under regeringen** är skyldiga att svara på remissen. En myndighet avgör dock på eget ansvar om den har några synpunkter att redovisa i ett svar. Om myndigheten inte har några synpunkter, räcker det att i svaret ge besked om detta. För **andra remissinstanser** innebär remissen en inbjudan att lämna synpunkter.

Betänkandet kan laddas ned från www.regeringen.se och återfinns här: [Värdet av vinden - Regeringen.se](#)

Råd om hur remissyttranden utformas finns i Statsrådsberedningens promemoria Svara på remiss – hur och varför (SB PM 2003:2, reviderad 2009-05-02). Även denna kan laddas ner från Regeringskansliets webbplats www.regeringen.se.

Magnus Moreau
Departementsråd

Ämne: VB: Angående remiss av SOU 2023:18 (Värdet av vinden)

Från: Eskilstuna kommun

Till: Kommunledningskontor

Mottaget: 2023-05-31 13:28:05

Från: Mattias Schain <mattias@schain.se>

Skickat: den 28 maj 2023 22:04

Till: fra@fra.se; registrarator@gu.se; info@fastighetsagarna.se; fortv@fortifikationsverket.se; info@fagersta.se; info@friluftsframjandet.se; sporsingvar@gmail.com; kommun@finspang.se; info@folketshusochparker.se; registrarator@fmv.se; kommunstyrelsen@gavle.se; kommun@falkenberg.se; forvaltningsrattenistockholm@dom.se; kommunen@eslov.se; exp-hkv@mil.se; info@foretagarna.se; eskilstuna.kommun@eskilstuna.se; kontakt@rvno.se; stadsledningskontoret@stadshuset.goteborg.se; regiongotland@gotland.se; martin.degerman@gmail.com

Ämne: Angående remiss av SOU 2023:18 (Värdet av vinden)

Hej,

Jag var huvudsekreterare i rubricerad offentliga utredning, som har remitterats till er.

(Jag tillskriver er från min privata e-postadress, eftersom min regeringskansliet.se-adress upphörde i samband med att utredningen formellt sett upphörde som myndighet.)

Som framgår av betänkandet (sid. 15) har utredningen arbetat med att sammanfatta betänkandet i en serie korta Youtube-filmer.

Vid tidpunkten för remitteringen var dessa filmer inte klara, som ni kanske märkte om ni då besökte utredningens Youtube-kanal.

Men sedan en dryg vecka är filmerna klara, och återfinns på följande adress:

www.youtube.com/@incitamentsutredningen

Vi hoppas att filmerna kan vara användbara för var och en som önskar få utredningens kärnresonemang kortfattat beskrivna. De torde inte minst kunna vidarebefordras, av dem av er som har att föredra utredningen för politisk nämnd eller liknande.

Jag vill också skicka med, att ni är välkomna att höra av er till mig om ni har några frågor i övrigt.

Vänligen,
Mattias Schain

—

mattias@schain.se
0708-121716

